

Notă informativă la proiectul Normelor de exploatare tehnică a rețelelor electrice

1. Denumirea autorului responsabil de elaborarea proiectului Normelor de exploatare tehnică a rețelelor electrice

Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului Normelor de exploatare tehnică a rețelelor electrice și finalitățile urmărite

Elaborarea și aprobarea Normelor de exploatare tehnică a rețelelor electrice este condiționată de art. 14 alin. (1), lit. a) din Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică (în continuare - Legea cu privire la energetică), în corespundere cu care, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (în continuare - Agenția) elaborează și aprobă documentele normativ-tehnice care reglementează modul de amenajare și de exploatare a centralelor electrice, a rețelelor electrice și a instalațiilor electrice ale consumatorilor finali.

Finalitățile urmărite prin elaborarea și adoptarea ulterioară a proiectului Normelor de exploatare tehnică a rețelelor electrice, constituie:

1) respectarea cerințelor stabilite în art. 14 al legii cu privire la energetică referitor la îndeplinirea funcțiilor Agenției în calitate de organ al supravegherii energetice de stat.

2) aplicarea unui mecanism inofensiv și în condiții de securitate la exploatarea rețelelor electrice, ce va reduce numărul de incendii, avarii, electrocutări și de șocuri electrice în procesul de exploatare a rețelelor electrice, astfel aspirând la rezultate net superioare decât cele înregistrate la moment;

3) asigurarea condițiilor de exploatare corectivă și planificată în realizarea procesului de transport și distribuție a energiei electrice;

4) sporirea gradului de accesibilitate la Normele de exploatare tehnică a rețelelor electrice care vor fi publicate pe pagina oficială a Agenției www.anre.md și în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cât și sporirea gradului de percepție și înțelegere a acestora, fiind un act normativ unic, clar, succint și ușor aplicabil în condițiile Republicii Moldova;

5) exploatarea rețele electrice în conformitate cu cerințele Normelor de exploatare tehnică a rețelelor electrice va avea ca urmare reducerea numărului instalațiilor periculoase;

6) contribuția la funcționarea și dezvoltarea eficientă și pe termen lung a sectorului energiei electrice.

3. Principalele prevederi ale proiectului Normelor de exploatare tehnică a rețelelor electrice

Oportunitatea elaborării și aprobării Normelor de exploatare tehnică a rețelelor electrice este condiționată și de faptul că documentul normativ-tehnic aplicabil la etapa actuală - „Правила технической эксплуатации электрических станций и сетей” ediția nr. 14 din anul 1989 are o vechime de 31 ani și este depășit. De menționat că, documentul în cauză este doar în limba rusă, fapt ce creează greutăți pentru utilizatori în aplicare în vederea percepției sensului și specificului tehnic. Nu în toate cazurile este asigurată accesibilitatea persoanelor interesate la textul acestui document. Documentul respectiv nu a fost publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, astfel deseori este dezmințită legalitatea și caracterul imperativ al normelor.

Proiectul Normelor de exploatare tehnică a rețelelor electrice este structurat în 4 capitole cu mai multe secțiuni, după cum urmează:

Capitolul I Dispoziții generale:

- 1) domeniul de aplicare;
- 2) sarcinile și dispozițiile principale;
- 3) cerințele față de personal;
- 4) supravegherea tehnică. Controlul asupra organizării exploatării;
- 5) mentenanța, reparația, modernizarea și reconstrucția;
- 6) documentația tehnică;
- 7) sistemele de informații;
- 8) apărarea împotriva incendiilor.

Capitolul II Teritoriu, clădiri și construcții:

- 1) teritoriu;
- 2) clădiri industriale, construcții și instalații sanitar – tehnice.

Capitolul III Echipamente electrice ale rețelelor electrice:

- 1) compensatoare sincrone;
- 2) motoare electrice;
- 3) transformatoare de putere și bobinele de reactanță cu ulei;
- 4) instalații de distribuție;
- 5) instalații de acumulatoare;
- 6) instalații de condensatoare;
- 7) linii electrice aeriene;
- 8) linii electrice în cablu;
- 9) protecția prin relee și automatizări electrice;
- 10) instalații de legare la pământ;
- 11) protecția contra supratensiunilor;
- 12) iluminatul electric;
- 13) instalații de electroliză;
- 14) uleiuri electroizolante;

Capitolul IV Dirijarea prin dispecer:

- 1) cerințe față de schemele operative;
- 2) manevre operative în rețelele electrice;
- 3) sisteme telexinformaționale de dirijare prin dispecerat;
- 4) mijloace de dirijare tehnologică și de dispecerat.

Capitolul V Dispoziții finale

4. Fundamentarea economico-financiară

Costuri de conformare nu au fost identificate, deoarece proiectul Normelor de exploatare tehnică a rețelelor electrice nu impune cerințe suplimentare în sensul diminuării sau sporirii costurilor suportate de utilizatori în procesul de aplicare a cadrului normativ existent, cum ar fi „Правила технической эксплуатации электрических станций и сетей” ediția din anul 1989, deoarece aceste norme existente, deja implicau costuri pentru respectarea lor, iar proiectul normelor analizat nu vine cu prevederi noi în acest sens.

Astfel, implementarea prevederilor Normelor de exploatare tehnică a rețelelor electrice, nu va genera cheltuieli suplimentare pentru utilizatori (persoane fizice și juridice) și se asigură faptul, că aprobarea și implementarea Normelor de exploatare tehnică a rețelelor electrice, nu va afecta negativ activitatea lor în sens de majorare a costurilor suportate.

Intervenția propusă nu va necesita alocarea unor mijloace financiare suplimentare nici din bugetul de stat.

Aprobarea proiectului în cauză va atrage doar efectuarea cheltuielilor pentru ANRE privind publicarea acestuia în Monitorul Oficial în cazul unor ediții speciale, precum și cheltuieli privind traducerea acestuia în limba rusă.

5. Modul de încorporare a Normelor de exploatare tehnică a rețelelor electrice în cadrul normativ în vigoare

Odată cu intrarea în vigoare a Normelor de exploatare tehnică a rețelelor electrice, se vor abroga prevederile ce țin de exploatarea rețelelor electrice, a documentului „Правила технической эксплуатации электрических станций и сетей” ed.14, anul 1989.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului Normelor de exploatare tehnică a rețelelor electrice

Agenția a plasat Nota Informativă, AIR, Sinteza obiecțiilor și propunerilor și proiectul Normelor de exploatare tehnică a rețelelor electrice pe pagina oficială a Agenției pentru a fi accesibile publicului larg în scopul prezentării propunerilor și obiecțiilor pe marginea acestora. Suplimentar, nota informativă, AIR-ul și proiectul Normelor a fost consultat cu Ministerul Economiei și Infrastructurii, operatorul rețelei de transport Î.S. „Moldelectrica”, titularii de licențe pentru distribuția energiei electrice Î.C.S. „Premier Energy Distribution” S.A., S.A. „RED Nord”, producătorii de energie electrică SA „Termoelectrica”, SA „CET Nord”, Hidrocentrala Costești-Stânca, precum și Agenția pentru Supraveghere Tehnică, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, Institutul Național de

Standardizare, Asociația Consumatorilor de Energie din Moldova, Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, Consiliul Concurenței și Federația “CONDRUMAT”.

În cadrul consultărilor publice, avize au fost prezentate de către următoarele instituții:

1. SA „CET-Nord” – 7 propuneri;
2. Inspectoratul General pentru Situații de Urgență – 15 propuneri;
3. SA „Rețele Electrice de Distribuție Nord” – 25 propuneri;
4. Î.C.S. „Premier Energy Distribution” S.A. – 84 propuneri;
5. Ministerul Economiei și Infrastructurii – 17 propuneri;
6. Institutul de Standardizare din Moldova – 2 propuneri;
7. “Termoelectrica” S.A. – 111 propuneri;
8. “Moldelectrica” S.A. – 69 propuneri;
9. Centrul Național Anticorupție – 1 propunere;
10. Ministerul Justiției – 5 propuneri.

Opinii sau avize negative cu privire la legalitatea și temeiului juridic de elaborare și aprobare din partea părților consultate nu au venit.

Astfel, în total au fost prezentate avize cu un număr de 336 propuneri în total, cu privire la proiectul Normelor menționate. Din acestea, au fost acceptate 180 propuneri, ceea ce constituie 54% din numărul total de propuneri. Au fost parțial acceptate 30 propuneri, acestea constituind 9% din numărul total de propuneri, iar 126 propuneri care reprezintă 37% din numărul total de propuneri, nu au fost acceptate.

7. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul Normelor de exploatare tehnică a rețelelor electrice conține prevederi minime de bază care asigură exploatarea fiabilă, rațională și în condiții de securitate a rețelelor electrice și întreținerea acestora în stare funcțională.

La momentul actual, documentul normativ-tehnic care reglementează modul de exploatare tehnică a rețelelor electrice este depășit în timp, ceea ce impune elaborarea și aprobarea unor reglementări noi ajustate la cadrul normativ în vigoare.

Proiectul Normelor de exploatare tehnică a rețelelor electrice este structurat în 4 capitole care conțin norme cu privire la domeniul de aplicare, cerințe față de personal, supravegherea tehnică, controlul asupra organizării exploatarei, norme care reglementează echipamentele electrice ale rețelelor electrice, precum și care reglementează exploatarea sistemelor teleinformaționale.

Proiectul este în interes public, însă, acesta nu reglementează expres categoria de răspundere care urmează să fie aplicată în cazul încălcării Normelor de exploatare tehnică a rețelelor electrice și autoritatea competentă de constatarea și stabilirea răspunderii. La fel, răspunderea stabilită în norma punctului 6 este condiționată, existând riscul aplicării răspunderii doar în cazurile când condițiile sunt întrunite.

În acest context, Agenția a ajustat proiectul Normelor de exploatare a rețelelor electrice în conformitate cu obiecțiile propuse.

8. Constatările expertizei juridice

Expertiza juridică a semnalat faptul că actul normativ nu este un dicționar juridic sau un manual și noțiunile nu trebuie să fie definite doar pentru a explica care este sensul acestora. Definiția ca o parte a actului normativ care, după natura sa, are scopul de a reglementa drepturile și obligațiile subiecților de drept și modul de exercitare a acestora, poate fi inclusă într-un act normativ doar în cazurile și în limitele conforme cu scopul menționat. Includerea definițiilor în actul normativ trebuie să se facă doar în cazul și în limita necesară pentru reglementarea cercului subiecților, drepturilor și obligațiilor acestora și a modului de exercitare a drepturilor și obligațiilor. Pentru atingerea acestui scop se impune ca noțiunile să fie definite doar în cazul în care la momentul adoptării actului se constată că un termen este pasibil de a fi interpretat în mai multe sensuri și autorul actului normativ decide că nu trebuie să lase determinarea sensului exact al termenului în sarcina celor care vor interpreta și aplica actul normativ. Această regulă este aplicabilă și în cazul în care termenul este folosit în alt sens decât cel uzual.

Referitor la mențiunea expertizei privind necesitatea excluderii abrevierii „etc.” de la pct. 3, 9, 73 sbp. 11), 91 sbp. 5), 93 sbp. 1), 2), 3), 115 sbp. 1), 5) ș.a. fiind în dezacord cu regula previzibilității

normei de drept, Agenția a exclus din text abrevierea în cazurile maxim posibile pentru a nu denatura sensul punctului.

Cu privire la pct. 8 care se referă la modalitatea de ținere a registrelor și mențiunea expertizei privind necesitatea corelării acesteia cu prevederile art. 25 din Legea nr. 71/2017 cu privire la registre, Agenția a realizat această corelare. Art. 25 al Legii menționate, specifică faptul că registrele de stat se țin în formă electronică, iar forma de ținere a celor private se stabilește de proprietarul acestuia. Registrele specificate în textul normelor sunt private și respectiv proprietarul acestora va stabili forma de ținere.

Cu referință la pct. 32 sbp. 3) lit. e), pct. 37, 38 ș.a. expertiza constată necesitatea precizării cuvintelor „dublare”, „admiterea la dublare”, „trebuie să treacă dublarea la locul de muncă...sub supravegherea instructorului pentru dublare”, deoarece acestea nu conferă precizie normelor stabilite. În acest sens, Agenția prin intermediul pct. 3 al Normelor, face trimitere la NE1-02:2019 „Norme de securitate la exploatarea instalațiilor electrice”, aprobate prin hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică (în continuare – ANRE) nr. 394/2019. Noțiunea “dublare” este definită deja în Normele de securitate la exploatarea instalațiilor electrice, respectiv se asigură precizia și claritatea prevederilor normelor.

O altă semnalare a expertizei ține de necesitatea textului punctelor de a avea un caracter dispozitiv, să prezinte norma instituită fără explicații sau justificări, utilizarea expunerii verbelor la timpul prezent, forma afirmativă, pentru a se accentua caracterul imperativ al dispoziției respective.

În acest sens, Agenția a ajustat, după caz, textul Normelor în conformitate cu obiecțiile și recomandările propuse.

9. Constatările altor expertize

Analiza Impactului de reglementare la proiectul Regulamentului privind admiterea în exploatare a instalațiilor electrice a fost avizată pozitiv cu condiția luării în considerare a obiecțiilor și recomandărilor expertului Secretariatului Evaluării Impactului de Reglementare și ale membrilor Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător (proces-verbal nr. 37 din 10 noiembrie 2020), care au fost implementate în varianta finală. La data de 1 decembrie proiectul Normelor de exploatare tehnică a rețelelor electrice a fost avizată pozitiv cu condiția luării în considerare a obiecțiilor și recomandărilor expertului Secretariatului Evaluării Impactului de Reglementare și ale membrilor Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător.

Director general

Veaceslav UNTILA